

PROTEST

Povodom opstruisanja vlaške manjine u ostvarivanju određenih elementarnih građanskih prava od strane institucija Republike Srbije

Ovim pismom želimo da izrazimo oštar protest zbog ponašanja Republike Srbije prema svojim građanima vlaške nacionalne manjine, što se ogleda u otvorenom i grubom opstruisanju ove manjine u ostvarivanju svojih građanskih prava, pre svega manjinskih, što vodi u asimilaciju i nestajanje ove zajednice.

Izražavamo oštar protest i ogorčenje nadležnim institucijama Republike Srbije zato što delovi državnog aparata oličenih u državnim institucijama, organizacijama, i funkcionerima sistematski učestvuju u onemogućavanju vlaške manjine da ostvari određena građanska prava u domenu očuvanja nacionalnog identiteta, sopstvenog kulturnog nasleđa, svog maternjeg jezika, i razvoja sopstvenih kapaciteta radi daljeg razvoja. Ovakav sled događaja izaziva svojevrsno propadanje vlaške zajednice ne samo u sferi nacionalnog identiteta putem asimilacije, već zbog složenog mehanizma funkcionisanja svake zajednice i društva, proizvodi sveukupno propadanje čitavih regiona Srbije u kojima ova zajednica čini većinu ili značajnu manjinu. Potezima države na sceni je dodatno ponižavanje vlaške manjine ne bili tako Vlasi stekli kompleks niže vrednosti i sami odustali od svojih posebnosti i identiteta.

Od demokratskih procesa u Srbiji, očekivali smo mnogo. Nažalost politika prema Vlasima se nije promenila, ostala je ista onakva kakva je zacrtana nakon pada Otomanske imperije, kako očekivati da će Srbija sa takvim kreatorima strategije razvoja društva postati deo naprednog sveta? Nije li potreba promene te politike jedan od uslova koje srpsko društvo mora sebi postaviti kao cilj, ne zbog nas kao manjine, ili sveta koji to od nas zahteva, već zbog nas samih. Možemo li onda pričati o demokratizaciji Srbije. Očigledno da ne, i da su Vlasi svojevrsan test iskrenosti srpske demokratije, koji Srbija nije položila. Nije ovde bitno šta kažu međunarodne organizacije i spoljnopolitički činioци, bitan je odnos države prema sopstvenim građanima, koji su se kroz istoriju pokazali kao najlojalniji čak i u momentima kada je srpska većina bila podeljena oko ključnih pitanja za budućnost zemlje, Vlasi su dokazivali svoj patriotizam.

Ogorčeni smo i oštro protestujemo zbog situacije u kojoj Vlasi i dalje nemaju mogućnost učenja o sopstvenoj kulturi, istoriji i jeziku u školskom sistemu sopstvene zemlje. Njima se na veoma grub i primitivan način onemogućavaju takva elementarna građanska prava. Nakon skardnih izbora za sadašnji Nacionalni savet vlaške nacionalne manjine koji su pratile grube nepravilnosti i falsifikovani rezultati, Savet su preuzeli činioци koji su jasno predstavljale političke partije i organizacije koje su se u prošlosti borile protiv ostvarivanja manjinskih prava a naročito prava Vlaha. Nadležne institucije su ignorisale nepravilnosti i priznale ove očigledno nelegitimne izbore. Velika medijska, finansijska i logistička podrška, koju su pojedini delovi državnog sistema pružili organizacijama i pojedincima u preuzimanju Nacionalnog saveta vlaške nacionalne manjine, jasno pokazuju da Srbija nije iskreno htela da poštuje prava vlaške manjine. Srbija nažalost pokušava da zamaskira stvarnost, prikrije problem i ispuni formu. Radi koga? Ceo svet zna šta se dešava, vlaška manjina je takođe svesna ove komedije, članovi Saveta takođe, pa koga je onda Nacionalni savet vlaške nacionalne manjine impresionirao svojim komendijalnim potezima?

Očigledno nikoga, ali je zato uspeo da teško obruka sve nas zajedno.

Manipulacije koje je sadašnji Nacionalni savet vlaške nacionalne manjine izveo sa vlaškom manjinom su skandalozne. Ovaj Savet je sistematski onemogućavao ozbiljno ostvarivanje pomenutih građanskih prava vlaške manjine umesto da to omogući, čime je sebe potpuno obesmilio, a sam koncept nacionalnih saveta urušio. Najpre je ukinuo rumunski jezik kao zvanično maternji jezik vlaške manjine, zatim je na jedan jako prizeman i neprimeren način ponižavao vlašku manjinu, poigravajući se sa njihovim matenjim jezikom. Pokušaj nekakve standardizacije vlašskog jezika i odlučivanja o veoma stručnim pitanjima prepušteni su potpuno nekompetentnim ljudima, funkcionerima partija i trećerazrednim nevladinim organizacijama.

Ponižavanje vlaške manjine nastavljeno je kroz ignorisanje ogromnog broja roditelja da njihova deca imaju književni rumunski u nastavi kao maternji jezik, umesto toga, u pokušaju da formiraju realnost kakvu su kreatori politike prema Vlasima zamišljali, nameće se nekakav

nedefinisani vlaški govor sa nepostojećim elementima bilo kakve lingvističke logike, bez jasnog pravopisa, smislene gramtike, fonda reči. Način na koji su nevladine organizacije predavačima ovog nakaradnog predmeta - "Vlaškog govora" izdavale potvrde da mogu predavati u školi je priča sama za sebe.

Pitamo ovde obrazovni sistem Srbije i stručnu javnost, kako objasniti Vlasima da su im jezik stvorili za lingvistiku nekompetentne osobe poput političara, lekara, slikara i slično kroz nevladin aktivizam i slobodne aktivnosti a ne stručne i profesionalne institucije, kao kod drugih, ili možda Lingvistiku treba ukinuti u Srbiji ili nastavnike srpskih škola slati u nevladine organizacije na obrazovanje umesto na fakultete? Svaki komentar je suvišan!

Osim ponižavanja nastavnika koji su uglavnom pripadnici manjine i koji su nevoljno morali ovo da prihvate jer im je nametnutno kao deo posla, ovde se radi o ruinanju i srozavanju ugleda obrazovnog i naučnog sistema u Srbiji. Čutanje institucija, naučnih i stručnih krugova i državnih funkcionera u vezi ovog skandala ne izuzima ih od odgovornosti i bruke, jer su ćutanjem pružili podršku ovoj ujdurmi.

Otvoreni pritisci karakteristični za nedemokratsko društvo, vršeni su prema stvarnim aktivistima vlaških organizacija koji su u skladu sa voljom vlaške zajednice zahtevali rumunski jezik u školama i kvalifikovane predavače. Ovim ljudima je javno prećeno, njihove aktivnosti su osporavane, javno izvrgavani ruglu a njihovi zahtevi i rezultati jednostavno ignorisani. Umesto toga nametane su ideje Nacionalnog saveta vlaške nacionalne manjine koji realno ne predstavlja vlašku manjinu već delove sistema republike Srbije. Savet u nemogućnosti da dobije podršku za svoje nakaradne ideje u vlaškoj zajednici iskoristio je pozicije svojih nalogodavaca i tako nametao vlaškoj manjini ono što bi pojedinci iz vlasti želeli da vlaška manjina bude.

Institucije Srbije vrše otvorenu diskriminaciju i forsiraju podele unutar vlaške zajednice, tako je pojedincima koji propagiraju ideje u skladu sa politikom Nacionalnog saveta vlaške nacionalne manjine omogućeno javno delovanje, puna medijska podrška i sistematsko sprovođenje ideja koje nemaju nikavu ciljnu grupu, dok se predstavnicima vlaške manjine uskraćuje mogućnost ostvarivanja realnih potreba.

Nakon decenija propagande protiv susedne Rumunije, i zastrašivanja građana svime što je rumunsko u severoistočnoj Srbiji, nastavljena je tiha propaganda kroz ignorisanje i onemogućavanje Vlasima ravnopravnost u ostvarivanju svojih građanskih prava.

Poslednjih godina česte su ankete oko uvođenja rumunskog jezika u škole. Umesto postizanja cilja ove ankete se perfidno koriste suprotno svojoj svrsi, ne u cilju uvođenja već u cilju odvrćanja od rumunskog jezika. One se vrše u svetlu velikih pritisaka na učenike i roditelje da odustanu od zahtevanog rumunskog jezika u školama. Ankete su konfuzne, dvosmislene često ucenjivačke, bez neke sistematičnosti i reda, i odvijaju se u svetlu negativne atmosfere prema rumunskom jeziku i kulturi, koja se kreira kako sa medija, tako sa pozicija lokalnih vlasti ali i samih škola. Ankete se organizuju sa očiglednom namerom da ne uspeju, bez ikakvih priprema i razgovora sa roditeljima, bez višemesečne pozitivne kampanje, koja je preko potrebna imajući u vidu zastrašivanja i negativnosti koje se koriste prema Rumuniji i rumunizmu. Njihov rezultat se uglavnom ignoriše, ili se ponavljaju bez nekog smila!

Čak naprotiv, ove ankete traju dok istovremeno na medijima traje besomučna histerična kampanja protiv Rumunije, rumunskog jezika i pojedinih aktivista vlaških organizacija. Sve ovo samo pokazuje da školski sistem ne želi uvođenje rumunskog kao maternjeg jezika i čini sve da to izbegne.

Oštro protestujemo zbog toga što maternji jezik Vlaha nije prisutan u visokoškolskom obrazovanju, na univerzitetima i fakultetima u Srbiji, niti ima nagoveštaja za to.

Takođe, Srbija ništa nije učinila da se popravi položaj vernika Rumunske Pravoslavne Crkve kao i funkcionisanje ove Crkve na celoj teritoriji Srbije. Vernici Rumunske Pravoslavne Crkve u severoistočnoj Srbiji su i dalje izloženi svakodnevnim provokacijama, šikaniranju, javnom ismevanju, i opštoj diskriminaciji u odnosu na ostale religijske zajednice. Rumunskoj crkvi se neprekidno onemogućava normalno delovanje, sprečava joj se izgradnja ili dodeljivanje na upotrebu verskih objekata a njeni se sveštenici često maltretiraju. Predstavnici vlasti kako sa republičkog tako i sa lokalnog nivoa aktivno učestvuju u ovome. Lokalni mediji neprekidno vode medijsku hajku i produkuju pravu medijsku histeriju prema Vlasima koji pripadaju RPC. Ovi mediji svakodnevno

omalovažavaju vlašku manjinu, i izvrgavaju ruglu verska osećanja vlaških vernika i Rumunsku Pravoslavnu Crkvu i njene aktivnosti, ili ih potpuno ignorišu. Postavljamo onda pitanje gde je ovde ravnopravnost ako se delovi države ovako ophode prema jednom broju njenih građana?

Primeri poput nerazjašnjenih i zataškanih zločina i skandala u selu Šipikovu kod Zaječara, gde je crkvenjaku i njegovoj ženi javno prećeno, a na kuću predsednika Crkvenog odbora pucano najbolje oslikavaju stanje u domenu ljudskih prava vlaške manjine. U paničnom strahu od represije države, nijedan medij nije objavio apsolutno ništa o ovom jako opasnom incidentu. Institucije države Srbije svojim ponašanjem jasno podržavaju ovakvu situaciju, često kršeći sopstvene zakone i Ustav.

Naročito je ponižavajuć pokušaj uvođenja Srpske Pravoslavne Crkve kao odlučujućeg faktora u vezi funkcionisanja Rumunske Pravoslavne Crkve u ovom delu Srbije. Sa kojim pravom SPC odlučuje o vernicima jedne druge religijske zajednice i ponaša se kao da je vlaška manjina njeno vlasništvo po ovom pitanju? Po kom osnovu opštinske vlasti skandalozno prepuštaju odlučivanje o građevinskim dozvolama za Rumunsku Pravoslavnu Crkvu, Srpskoj Pravoslavnoj Crkvi? U kojoj to sekularnoj demokratskoj zemlji jedna verska zajednica, odlučuje o sudbini druge, ako su po Ustavu i zakonima ravnopravne? Zloupotreba opštinskih inspekcija, i institucija uperenih protiv Rumunske crkve na celoj teritoriji severoistočne Srbije, a naročito protiv Protoprozvitara u Negotinu deo su svakodnevnice. Da li je ovo razvoj demokratije u Srbiji, očigledno je da nije, jasno je da se i ovde radi o jednoj politici za javnost van Srbije koja je napisana na papiru ali o drugoj politici koja se zaista vodi unutar zemlje. Kakvu budućnost zaista očekuje Srbija i svi mi, ako vodi politiku prošlosti koja je dokazano bila katastrofalna.

Informisanje na maternjem jeziku Vlaha skoro i da ne postoji, i ovde je država pokazala očiglednu neiskrenost sa jasnom namerom da prikrije stvarnost i zadovolji minimum radi opravdanja pred kritičarima, a naročito pred međunarodnim institucijama. Elementi ovog informisanja koji i postoje su izvan kontrole, učešća i interesa vlaške zajednice. Tako se emisije na rumunskom jeziku koje se emituju na RTV Bor, uređuju i emituju po volji opštinskih vlasti na koje vlaška zajednica nema nikakv uticaj, ove emisije ne prate nikave aktivnosti vlaške zajednice i njenih organizacija niti se bave vlaškom zajednicom u severoistočnoj Srbiji, često se radi o jednostavnim servisnim informacijama jednostavno prevedenim na rumunski jezik, ili preuzetim sa TV Vojvodina o temama iz Vojvodine. Svi eventualni projekti koje je vlaška zajednica inicirala radi učešća u sopstvenom informisanju se sprečavaju i ignorišu. Često se informisanje na maternjem jeziku na perfidan način koristi protiv zajednice kao npr. skandalozne i ponižavajuće emisije na tzv. vlaškom govoru. Ove emisije predstavljaju samo dno novinarstva i uređivačke politike, ovde se krše sve moralne i etičke norme, jer se koristi govor koji je bez ikakve smislene lingvističke podrške, govor koji je pripadnicima zajednice nerazumljiv i čak smešan, dok su emisije potpuno tendenciozne i nemaju funkciju očuvanja identiteta i razvoja zajednice već su u funkciji asimilacije. Zahtevi pojedinih predstavnika vlasti da se u ovom govoru, vlaške reči što je moguće više zamenjuju srpskim rečima daje potpunu sliku. Taj govor međutim nameće se delu zajednice kao njihov matenji jezik, grubo ponižavajući na taj način samu suštinu informisanja na maternjem jeziku manjina. Zašto se u ovom slučaju ne ispunjavaju elementarne norme RRA u pogledu sadržaja programa i korišćenja jezika, ili je vlaški jezik toliko bezvredan da ovo u tom slučaju nije potrebno?

Izražavamo oštar protest zbog toga što ništa nije učinjeno da se Vlasima omogući službena upotreba jezika. Mada brojna manjina, Vlasima ovo nije omogućeno, dok država tendenciozno formuliše i tumači zakone koji imaju za cilj onemogućavanje službene upotrebe jezika, suprotno onome za šta se javno zalaže. Država sistematski, negativnom kampanjom i diskriminatorskom politikom odvrća pripadnike manjine da ostvare svoje pravo službene upotrebe jezika. Tako se npr. na popisima stanovništva stvaraju konfuzne situacije ili otvoreni incidenti koji imaju za cilj smanjenje izjašnjenih pripadnika manjine, da bi se zatim taj mali broj koristio kao opravdanje za neuvođenje maternjeg jezika Vlaha u službenu upotrebu.

Srbija u slučaju Vlaha vodi dvoličnu politiku, jednu za spoljnu upotrebu i jednu za unutrašnju upotrebu. Jasno je da ovakvim ponašanjem država Srbija ne želi da vlaškoj manjini omogući ostvarenje nabrojanih manjinskih tj. građanskih prava. Svojim ponašanjem Srbija pokušava da ispuni

minimum forme i zamaskira realnost pred širom javnošću i međunarodnom zajednicom sa ciljem da se ovi činioci ali i srpsko društvo u celini prevare, makar na kratko dok se ne ostvare neki Srbiji važni interesi. Na ovaj način Srbija se igra sa preuzetim međunarodnim obavezama, i pokušava da ih izigra, ali i sa svojim građanima i sopstvenim ugledom. Nažalost ovde se ne shvata da se ovako niko ne može varati, i da su njeni građani, a naročito vlaška manjina, kolateralna šteta jedne neodgovorne, i neozbiljne politike.

Unapred zahvalni,

u Negotinu, 06.07.2014. godine

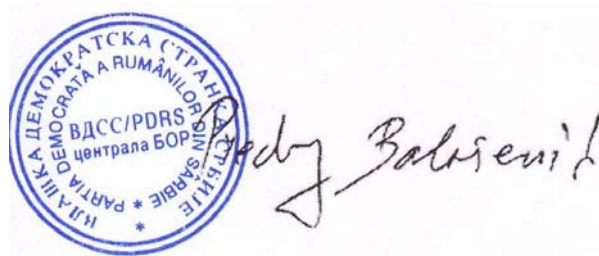
Rumunski Pravoslavni Protoprezviterat Priobalne Dakije

Društvo za kulturu Vlaha - Rumuna severoistočne Srbije - „Ariadnae Filum“

Vlaška narodna stranka

Društvo Rumuna-Vlaha “Traian”

Udruženje roditelja koji žele da im deca uče rumunski jezik

Udruženje pravoslavnih žena „Sveta Maksima“

Odbor za ljudska prava Negotin

